

Högt i tak på höglagret, i dubbel bemärkelse

Höglager, robotar och roliga anekdoter präglade vårens lyckade G*R*I*N-möte. Detta är en rapport från mötet Kontakt 54, som skedde i Arboga 10 – 11 maj 2019!

Arbogamötet inleddes med besök på Försvarets Logistik Central Lager, FMLC.

- *FMLOG Försörjning skall lagerhålla, hantera och leverera reservmateriel och förnödenheter samt vidmakthålla och återanskaffa reservmateriel. Avdelningen genomför också skyddade och tunga transporter åt såväl Försvarmakten som Försvarets Materielverk samt internationell spedition.*

På en yta av 135 000 kvm! ryms ett höglager och flertal andra lager, de flesta uppvärmda. Våra värdar Lars Björklund och Marica Widholm gav oss en mycket intressant genomgång av verksamheten och en rundvandring i de olika lokalerna.

(Fotoförbud råder inom området så vi fick nöja oss med gruppbilden utanför.)

Men först visades det obligatoriska "organisationsschemat". FMLOG

FMCLs lokaler stod färdiga för inflytt i september 2009 och fungerar som ett **bakre förråd** till Garnisoner, FV-förråd och Servicecentra i landet. Lagren är välfyllda med en fyllnadsgrad av ca 70 %.

I och med den nya Förvarsberedningen utredningsförslag står man nu inför ytterligare ett **nyttänk**, som kan innebära en uppsplittring till mindre förråd ute i landet!

Den dagliga produktionen sköts av ca 100 personer.

"Förvaringsplats – transporter ut till kunder

Kundsupport

UE-planering av Utbytesenheter

Förråd – ca 300 platser

Spedition och transport. Transporter med flyg sker från Örebro och Uppsala.

Återanskaffning av restmateriel"

Joakim Jansson berättade att 2018 levererades ca 6 000 förpackningar ut till värnpliktiga och anställda soldater medan Joakim Eriksson demonstrerade "Astro"- rullbandssystem, med alla dess kontrollsystem för rätt "ut och in" av gods till de olika lagren, framför allt till Höglagret. Måtten på Höglagret är imponerande: längd 170 m, bredd 27 – 31,7 m och höjd på hela 22,4 m. Här for automatiska truckar ut och in och plockade gods från de olika stallagen, med 69 888 platser. Allt är helt automatiserat.

Sprinklersystemets rörinstallationer är lika långa som sträckan mellan Arboga och Örebro! Systemet kompletteras med en extra vattentank på gården om hela systemet går igång. Vid sidan av höglagret finns en paternosterhiss för "glittret", dvs gradbeteckningar och teknikermärken mm.

I ytterligare lagerutrymme och ett kallförråd förvaras större grejer, ex tält för konventionell truckhämtning.

På uteplatser förvaras fordon, kraggar och torrluftade containers.

Materielavveckling och delutgallring, vilket bestäms av FMW och HK görs i tre nivåer:

1. Försäljning, kommission utförs av företaget Quiberg.
2. Skänkes bort – Röda korset och Rädda Barnen, för humanitära insatser.
3. Destruktion – utföres av Stena.

Det högtintressanta besöket avslutades med att vi förstod att på denna arbetsplats gäller **"Högt i tak!"**

Efter en kort färd återsamlades skaran på Robotmuseet, där dagens Crrjal, Antero "Tim" Timofejeff hälsade oss välkomna med kaffe och bulle i size XL!

Ove Norman Och Anders Blaxmo, konsulter i markradarsystem, tidigare anställda på FMV, informerade oss om utvecklingen av PS 860 och PS 870 till dagens PS 861 och PS 871, samt om ersättaren till PS 15, nämligen PS 640 för sjöövervakning,

En kort redogörelse gjordes även om projektet med PI-05.

Den flygburna PS 890 kommer att tidsförlängas efter modifieringar.

Det var enligt de samstämda deltagarna en mycket intressant föredragning.

Därefter en snabb omgruppering till det kommande nattlägret, Stadshotellet för uppmuntring inför kvällens G*R*I*N-middag i Stadskällaren.

Efter ett ljudligt och glatt förmingel i baren intogs middagsborden för en helt ok middag med tillbehör. Jan Bergman ledde allsångerna ur Bosses sångbok med bravur och viss tonhållning från de närsittande.

Middagen avslutades med ett Rrjal-test, sammanställt av Tim. Svårt tyckte en del.

Kvällen avslutades med många roliga anekdoter och många skratt. Så småningom lägrade sig tystnaden över Arboga och trötta medlemmar vilade ut till kommande möte i Robotmuseet.

Åter vid Robotmuseet, välkomnades vi av Anders Unell, ordförande i Robothistoriska Föreningen i Arboga, som gav oss en mycket utförlig historisk tillbakablick på museets uppkomst som skedde

efter en familjedag på CVA 2001. Till denna dag skrapade man ihop en "massa" robotar ur ett stort antal förråd och skrymslen i "Berget". Efter den lyckade familjedagen kom frågan upp om man skulle försöka hitta en lokal och visa robotarna för ännu fler. En lämplig lokal hittades 2002 och så, grunden för ett museum var skapat!

Grundtanken för ett robotmuseum var att visa utvecklingen av robotar, kopplat till verksamheten vid CVA, Centrala Flygverkstaden Arboga i "Berget".

Sedan föddes tanken på att förutom robotar även visa Sveriges försvarstekniska verksamhet, från 1940-talet och framåt. Utställningarna kom därför att utökas med flygmotorer, kameror och strilutrustningar.

Museet speglar även verksamheten vid dåvarande CVA, FMV, FFV, Celsius, Aerotech och SAAB i Arboga.

Museet håller till i en gammal kulturbyggnad, som tidigare bl a inhyst skrädderi för militärekipering och NKs möbeltillverkning. Lokalerna har med anskaffandet av fler föremål och prylar, blivit väl trånga. Förutom de utställda föremålen så trängs nära 4 000 artiklar, mestadels tekniska beskrivningar och en hel del undanstoppade prylar i bakre skrubbar. Nu hoppas man på att den privata hyresvärden ska friställa nya lokaler, så att man kan exponera fler av intressanta föremål.

Utanför museet har man en RB 68 uppställd på originallavett och en 35 D Draken, som såldes till Österrikes Flygvapen och sedermera återköpts av SAAB och skänkts till museet. En del av de utställda föremålen är inlånade från andra museer.

Föreningen drivs ideellt och består idag av ca 170 medlemmar, varav drygt 25 aktiva. Ekonomiskt stöd erhålls bl a från Kommunen och statligt stöd från SMHA. Man har även ett 5-årsavtal med SAAB om ekonomiskt stöd.

Robotmuseet har ca 2 500 – 3 000 besökare per år, varav merparten är försvarsinriktade sällskap.

I sammanhanget passade Torbjörn Armandsson på att överlämna en stor bult som han plockat ifrån RB 68-lavetten, som stod på F2. En mycket uppskattad gåva.

Därefter delades vi upp i mindre grupper för att få beskåda samlingarna. Våra guider var Jan Åke Karlsson, ansvarig för flygplansmotorer, Erik Nilsson, ansvarig för robotar, Anders Jonsson, ansvarig för flygsimulatorerna.

Några försvann snabbt till flygsimulatorn för att få ett flygpass medan vi andra gick runt och beskådade den fantastiska samlingen och blev sakkunnigt informerade av våra guider.

Ett hårt slag för verksamheten i Arboga var när underhållet på JAS 39 typ C o D-versionernas motorer flyttades till Volvomotor i Trollhättan, varvid runt 700 anställda drabbades.

Nu är det bestämt att underhållet av JAS Gripen typ E ska utföras i USA.

Vi fick höra att på Viggens motorer RM8A utfördes stort underhåll efter 600 timmar och ett begränsat underhåll efter ytterligare 300 timmar. Allt utfördes i Arbogaaberget.

Många intressanta anekdoter berättades om de olika motorerna. Men historien om motorn till det svensktillverkade J 22, tar nog priset. I början av andra världskriget beställde Sverige en mängd motorer, STWC3 Twin Wasp från Pratt&Whitney i USA. Men efter det att två motorer levererats, anslöt sig USA i kriget och leveranserna stoppades. Men folket här stod inte rådvilla – man plockade isär motorerna, mätte upp, kopierade och tillverkade egna! Efter kriget kallades de

ansvariga till USA och fick en utskällning av tillverkarna på Pratt&Whitney för kopieringen, men så kröp det fram ett stort beröm – de svensktillverkade motorerna var av betydligt högre standard!

I anslutning till de utställda motorerna finns ett rum med bilder från utsprängningen av den stora berganläggningen som påbörjades på 1940-talet.

I den mycket välfyllda robothallen beskådade vi robotar, allt ifrån tyskarnas "styrda" V1-bomb, som av misstag kraschade i Sverige under slutet av andra världskriget. Händelsen blev starten till det svenska försvarets egen robotutveckling och -tillverkning., Här finns ett 25-tal robotar som beskriver svensk robothistoria fram till dagens beväpning på JAS 39 Gripen.

I STRIL-rummet återsågs med stor glädje de uppställda inredningarna med bl a rrjalbord från R 108 MYGGAN, LFC typ 1 från PUMAN, RRGc/F från VESSLAN, jakttablå och PC-STRIL i Kolmården, STRIC-bord, Operatörsplats från RRGc/T, PPI-kamerautrustning från R 130 KATTEN samt en flygsäkerhetsbandspelare. Vilken nostalgi vi fick uppleva!

Utanför de välkända interiörerna presenterade vår egen "SAS" Hans Fehrnrström sitt diorama, en krigsgrupperingsplats för Robot 68 Bloodhound MK II. En mycket imponerande och detaljrik modell med verklighetsbakgrund i Västra Ed NV om Loftahammar, tillhörande F 12 och F 13.

Bredvid stod ett lika imponerande och detaljrikt diorama över uppställningsplats på Ravlunda för Robot 67 Hawk.

Som avslutning på besöket återsamlades deltagarna för avtackning av våra värdar och guider och en efterlängtat redovisning av och prisutdelning i Kontaktens Rrjaltest.

Bo Lennhammar och Lennart CL Carlsson var ostridbara vinnare och erhöll förutom uppskattade hyllningar från övriga deltagare även varsin bok "*CVA – från Säterbo till São Paulo*", skänkta av Robotmuseet.

Som sista punkt för dagen informerade Gunnar och Hans om kommande kontakter:

Hösten 2019, början av oktober, Ljunglöfska slottet, med ett förmöte på något lämpligt objekt ute på stan, vilket kommer att anges i kommande utskick med anmälan.

Våren 2020, början av maj, stort möte på Gotland.

Vi återkommer med mer info om Gotlandskontakten vid mötet på Ljunglöfska.

Gunnar Laninge/Sällskapsskreterare

RRJAL TEST 20190510

		<u>1.</u>	<u>X.</u>	<u>2.</u>
När premiär flög V 1 första gången?	1939	1941	1942	
Vilken typ av målsökare hade Rb27? inköptes till FV?	Aktiv 68	Ledstråle 120	Semiaktiv 180	Hur många Rb 68
Hur styrdes Rb05 mot målet?		Laser	Tråd	Radiolänk
Hur många grader var lobmålsökaren i Rb24?		1	4	6

Rätt svar erhålls efter förfrågan till Sällskapsskreterare Gunnar!

Alla bilderna är ett teamwork med Tim, Torbjörn, Jan och Hasse.

Deltagare GRIN-kontakt Arboga 10-11 maj 2019

Ahrne	Per-Erik
Andersson	Kenneth
Armandsson	Torbjörn
Bergman	Jan
Brandels	Ulf
Carlsson	Lennart
Davidsson	David
Fehrnrström	Hans
Gissler	Lars
Glimsholt	Göran
Hamberg	Kjell
Hansson	Stefan
Junehill	Nils
Jönsson	Boris
Jönsson	Sten
Laninge	Gunnar
Lennhammar	Bo
Lenstam	Rolf
Myrberger	Sten
Nyrenius	Anders
Olsson	Lars
Ragvaldson	Lennart
Timofejeff	Antero
Ullgren	Nils